

**Πρόγραμμα Εκπαίδευσης των
Δομών Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων
(Δ.Υ.Ε.Π.)**

**Ηλικιακές ομάδες
6 - 12 ετών και 12 – 15 ετών
(Δημοτικό - Γυμνάσιο)**

**Διδακτικό Αντικείμενο: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ
(Εικαστικά - Θέατρο- Μουσική)**

Γνωστικό αντικείμενο: Εικαστικά

Βαθμίδες Εκπαίδευσης: Δημοτικό - Γυμνάσιο

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα για τα Εικαστικά δεν είναι δεσμευτικό ως προς τη διδακτέα ύλη και αφορά τους μαθητές όλων των βαθμίδων που φοιτούν στις ΔΥΕΠ.

Οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς όσον αφορά τα Εικαστικά:

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

1. Εκπαιδευτικό και Ερευνητικό Υλικό που αποτιμήθηκε για το μάθημα των Εικαστικών:

-Πρόγραμμα Σπουδών για τα Εικαστικά για όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα)

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450

-Οδηγός Εκπαιδευτικού για τα Εικαστικά σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450

-Τα ισχύοντα Α.Π. (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ) των Εικαστικών

2. Η διδασκαλία των μαθημάτων Αισθητικής Αγωγής (Θέατρο-Εικαστικά-Μουσική) στις δομές υποδοχής:

Στις δομές υποδοχής θα φοιτήσουν παιδιά από 7-12 ετών (Δημοτικό) και 12-15 ετών (Γυμνάσιο). Οι τάξεις θα οργανωθούν ηλικιακά ως εξής: 6-8 (αντιστοιχεί σε Α' - Β' Δημοτικού), 8-10 (Γ' - Δ'), 10-12 (Ε-Στ) και 12-15 (Γυμνάσιο).

Στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο η Αισθητική Αγωγή έχει από δύο (2) ώρες διδασκαλίας.

3. Το πρόγραμμα που προτείνεται απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες των μαθητών που φοιτούν στις τάξεις των Δομών Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων .

Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Εικαστικά

Γενικός σκοπός των Εικαστικών είναι οι μαθητές να εκφραστούν, να γνωρίσουν και να απολαύσουν τις Εικαστικές Τέχνες, συμμετέχοντας σε ισόρροπες δραστηριότητες δημιουργίας εικαστικών και άλλων έργων.

Η δημιουργική δραστηριότητα βοηθάει όλους τους μαθητές να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, τις φοβίες τους, τις σκέψεις τους, τον ψυχικό τους κόσμο, να δώσουν εικόνα στη σιωπή.

Αναπτύσσει την κριτική σκέψη και προσφέρει τη δυνατότητα προσαρμογής και αντιμετώπισης των συνεχών αλλαγών όπως κοινωνικών, πολιτικών, πολιτισμικών κ.ά.

Οι τέχνες είναι ένας σιωπηλός και ασφαλής δημιουργικός τρόπος έκφρασης και αντιμετώπισης της πραγματικότητας.

Οι εκπαιδευτικοί των Εικαστικών, προτείνεται να διαφοροποιούν τις παιδαγωγικές τους μεθόδους ανάλογα με το μαθητικό κοινό, τις συναισθηματικές και πολιτισμικές διαφοροποιήσεις. Προτείνεται να προσαρμόζουν, να αναπτύσσουν, να συνδυάζουν τη διδακτέα ύλη, να εμβαθύνουν και να επιλέγουν ανάλογα με το χρόνο που διαθέτουν και τις ιδιαιτερότητες και τις διαφοροποιήσεις του μαθητικού δυναμικού.

Σκοπός είναι οι μαθητές/τριες να μπορούν να δημιουργήσουν, να γνωρίσουν τον εαυτό τους, τους άλλους και το περιβάλλον τους.

Ενώ παράλληλα αποκτούν οικειότητα με την Παγκόσμια Ιστορία της Τέχνης και τον Πολιτισμό. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν το προτεινόμενο πρόγραμμα ως βοηθητικό οδηγό και να το προσαρμόσουν στο μάθημά τους.

Το πρόγραμμα είναι δομημένο σε έξι άξονες:

1. «Απλά υλικά, μέσα, τεχνικές»,
2. «Μορφικά Στοιχεία»,
3. «Θέμα»,
4. «Ιστορία Τέχνης – καλλιτέχνες»,
5. «Εισαγωγή στις αισθητικές αξίες».

Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Εικαστικά

-Οι προτεινόμενες δραστηριότητες δεν απαιτούν προσέγγιση με παρατακτική διάταξη, αλλά έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα και παρέχουν στον εκπαιδευτικό δυνατότητα επιλογής. Άλλωστε, πρόκειται για ένα πρόγραμμα δομημένο σε άξονες βασικών εργαλείων για την προσέγγιση των Εικαστικών, άρα δεν υπάρχει κάποια δέσμευση ως προς τη σειρά προσέγγισης των θεμάτων.

-Στις Δ.Υ.Ε.Π. προβλέπεται η Αισθητική Αγωγή να έχει από δύο (2) ώρες διδασκαλίας, τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το κάθε θέμα δεν εξαντλείται απαραίτητα σε μία διδακτική ώρα. Ο εκπαιδευτικός θα κρίνει ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας του πόσο χρόνο θα αφιερώσει στην κάθε δραστηριότητα.

- Το προτεινόμενο Πρόγραμμα δεν είναι δεσμευτικό ως προς τη διδακτέα ύλη και αφορά τους μαθητές όλων των βαθμίδων που φοιτούν στις Δ.Υ.Ε.Π.

Γενικοί διδακτικοί στόχοι

Οι μαθητές/τριες:

- Να δημιουργούν δικά τους πρωτότυπα έργα, δηλ. να εκφράζουν τα συναισθήματα τους, τις σκέψεις τους και τα βιώματα τους και να τα μετασχηματίζουν μέσα από τα Εικαστικά.
- Να δημιουργήσουν έργα με διαφορετικές τεχνοτροπίες.
- Να μη φοβούνται τον πειραματισμό και την κριτική.
- Να συνεργάζονται για να δημιουργούν έργα που μεταφέρουν μηνύματα που η ομάδα έχει επιλέξει.
- Να συνδέσουν την τέχνη με την κοινωνία και με την πραγματικότητα τους.
- Να γνωρίσουν καλλιτέχνες, να μάθουν για τη ζωή και το έργο τους.
- Να καλλιεργήσουν το στοχασμό, την επινόηση, τη φαντασία, την παρατήρηση.
- Να μάθουν να επεξεργάζονται και να προσδιορίζουν τις ιδέες τους για να τις εκφράσουν οπτικά.
- Να κατανοήσουν τους τρόπους που διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες χρησιμοποιούν τις οπτικές ποιότητες για να εκφράσουν τις σκέψεις τους, τις ιδέες τους.
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα μέσα για να αποδώσουν μια εκφραστική πρόθεση.
- Να αναπτύξουν έλεγχο ως προς τα διαφορετικά υλικά.
- Να προσαρμόζουν τις ιδέες τους στα μέσα και το αντίστροφο.
- Να κατανοήσουν τον συμβολισμό στα διαφορετικά μέσα.
- Να μάθουν να αντιλαμβάνονται τις κρυφές και τις φανερές ποιότητες.
- Να επισκεφτούν χώρους τέχνης και πολιτισμού.
- Να γνωρίσουν, διερευνήσουν, συγκρίνουν και να κατανοήσουν τη σημασία της τέχνης στην επικοινωνία ιδεών, αξιών και αντιλήψεων ανάμεσα στους διαφορετικούς πολιτισμούς, αρχαιότερους και νεότερους.

1^{ος} άξονας: «Απλά υλικά, μέσα, τεχνικές»

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Θέμα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:			
Να χρησιμοποιήσουν απλά υλικά όπως: (Μαρκαδόρο, τέμπερα, ακουαρέλα, ξυλομπογιές) για να αφηγηθούν μια ιστορία.	Εκφράζομαι μέσα από τα εικαστικά.	Αφηγούνται την ιστορία τους μέσα από τη ζωγραφική.	Α' – Β' τάξη Δημοτικού http://kids.tate.org.uk/games/street-art/#game
Να μαθαίνουν να χρησιμοποιούν διαφορετικά υλικά	Εκφράζομαι μέσα από διαφορετικά υλικά.	Χρησιμοποιούν φωτογραφίες, χρωματιστά χαρτιά, κείμενα και να τα συνδέουν μεταξύ τους, για να αφηγηθούν μια ιστορία. Παροτρύνονται να ασχοληθούν με ετερόκλητα αντικείμενα της καθημερινότητάς τους.	http://www.musee-matisse-nice.org/anglais/collect_gouache.html http://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/maps-borders-and-networks
Να δοκιμάζουν διαφορετικές τεχνικές.	Εκφράζομαι μέσα από διαφορετικές τεχνικές	Ζωγραφίζουν έργα με διαφορετικές τεχνικές.	https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/landscapes-real-and-imagined
Σύνδεση με τον Η/Υ και το διαδίκτυο.	Διαδίκτυο	Αναζητούν πληροφορίες και ζωγραφίζουν σε επιλεγμένες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο.	Διερεύνηση Σε ιστοσελίδες Μουσείων. Tate Moderne, Moma, Louvre, Whitney, Guggenheim, Μουσείο Ακρόπολης, Εθνική Πινακοθήκη κ.ά.
Να πλάθουν και να μορφοποιούν	Πηλό, πλαστελίνη, ζυμάρι	Να πλάθουν ομαδικά ή ατομικά έργα. Κατασκευή	http://collection.whitney.org/object/1533 http://www.moma.org/collection/works/81698

		κούκλας συνδυασμένη με αφήγηση.	?locale=en
2^{ος} άξονας: Μορφικά Στοιχεία			
Να αναγνωρίζουν τα χρώματα στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης	Χρώμα	Παροτρύνονται να παίξουν με τα χρώματα και να δοκιμάσουν ποικίλους τρόπους χρωματισμού.	http://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/what-is-modern-art/landscapes-real-and-imagined
Να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και να τα αποδίδουν με ποικιλία γραμμών, χρωμάτων, σχημάτων	Εκφράζομαι μέσα από τους γραμμές και τα σχήματα και τα χρώματα.	Εκφράζουν και καταγράφουν την ποικιλία που εμφανίζεται στις γραμμές όπως καμπύλες ευθείες, μονοκονδυλιές, περιγράμματα, κ.ά.	www.moma.org/learn/moma_learning/themes/abstract-expressionism/the-processes-and-materials-of-abstract-expressionist-painting http://kids.tate.org.uk/games/paint/ http://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/abstract-expressionism/the-processes-and-materials-of-abstract-expressionist-painting
Να κατανοήσουν τη διαβάθμιση με χρώμα και με μολύβι	αποχρώσεις	Παροτρύνονται να φτιάξουν έργα με αποχρώσεις	http://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/abstract-expressionism/the-sublime-and-the-spiritual
3^{ος} άξονας: Θέμα			
Αντλούν θέματα για τη ζωγραφικής τους από τη φαντασία τους.	Φαντασία	Αποδίδουν εικαστικά τα όνειρά τους, τις σκέψεις τους, τους φόβους τους.	https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/landscapes-real-and-imagined

Αντλούν θέματα από την Ιστορία της Τέχνης.	Καλλιτέχνες – Κινήματα	Παροτρύνονται να διερευνήσουν, και να ασχοληθούν με διαφορετικούς καλλιτέχνες αλλά και με καλλιτεχνικά κινήματα	http://www.moma.org/learn/moma_learning/artists
Παρατηρούν το φυσικό αλλά και το τεχνητό – αστικό περιβάλλον και τα αποδίδουν με σχήματα.	Αρχιτεκτονική		https://uk.pinterest.com/tategallery/brick-by-brick-architectural-close-ups/ http://www.theacropolismuseum.gr/el/content/ta-mnimeia-tis-akropolis
Αντλούν θέματα από την καθημερινότητα τους, από το περιβάλλον τους, από την πολιτική, από την ειδησεογραφία, από φωτογραφίες, κ. ά		Παροτρύνονται να εκφραστούν μέσα από ομαδικές δραστηριότητες	https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/migration-and-movement
Αντλούν θέματα από σχολικές δραστηριότητες.			
Συλλέγουν φωτογραφίες, από περιοδικά, εφημερίδες, κ.ά	Επιλέγουν θέματα από την επικαιρότητα	Κολάζ	https://www.moma.org/learn/moma_learning/themes/photography
Αντλούν θέματα από την Ιστορία			http://www.theacropolismuseum.gr/el/content/milontas-me-ta-arhaia-toy-moyseioy http://www.museorein.asofia.es/en/collection/artwork/guernica
Αντλούν θέματα από άλλους πολιτισμούς. Συνδυάζουν την εικόνα με το γραπτό λόγο.	Ιστορίες, παραμύθια	Με αφορμή μια ιστορία, ένα ποίημα δημιουργούν έργα, (Κόμικς, ζωγραφιές, αφηγήσεις, βίντεο, κ.ά.)	Εποπτικό υλικό Μουσείο Μπενάκη. http://cartelfr.louvre.fr/cartelfr/visite?srv=cart_not_frame&idNotice=22746&langue=fr
Ιστορία της τέχνης μέσα		Παρατήρηση του	http://whitney.org/Edu

από θέματα. (θεματική προσέγγιση) π.χ. το πορτραίτο, η νεκρή φύση, το τοπίο.		οικείου περιβάλλοντος	cation/ForTeachers/Activities?&activity_id=10
4^{ος} άξονας: «Ιστορία Τέχνης – καλλιτέχνες»			
Σταδιακά κατανοούν τις διαφορετικές μορφές τέχνης, αλλά και τους διαφορετικούς πολιτισμούς.	Έργα Τέχνης και καλλιτέχνες	Παρουσιάζουν έργα τέχνης από τον πολιτισμό τους και τα συγκρίνουν με τους άλλους πολιτισμούς.	Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη σε ιστοσελίδες μουσείων.
Κατηγοριοποιούν τα έργα ανάλογα με την εποχή και τη μορφή τους.	Π.χ. Βυζαντινή τέχνη, Αναγέννηση, Μεσαιωνική τέχνη, Σύγχρονη τέχνη	Με αφορμή ένα καλλιτέχνη ή ένα καλλιτεχνικό κίνημα, δημιουργούν εικαστικά έργα.	Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη σε ιστοσελίδες μουσείων.
Με αφορμή έναν καλλιτέχνη		Αλέξης Ακριθάκης, Θεόφιλος, Miro, Kandinsky κ.ά.	
5^{ος} άξονας: «Εισαγωγή στις αισθητικές αξίες»			
Εκφράζουν τη γνώμη τους, τις σκέψεις τους για τα έργα τα δικά τους και των συμμαθητών τους μέσα στην τάξη.		Σχολιάζουν, κρίνουν, ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν.	Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη σε ιστοσελίδες μουσείων.
Αναγνωρίζουν ότι ένα έργο τέχνης μπορεί να έχει δημιουργηθεί για διαφορετικούς λόγους.		Παρουσιάζουν έργα τα οποία είναι σημαντικά στις ιδιαίτερες πατρίδες τους ή αντικείμενα λατρείας και τα συζητούν στην τάξη.	Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη σε ιστοσελίδες μουσείων.
Συζητούν και σχολιάζουν και παρατηρούν έργα τέχνης για τη μορφή, το περιεχόμενο, τα σύμβολα, τα μηνύματα που μεταδίδει.			Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη σε ιστοσελίδες μουσείων.

Γνωστικό αντικείμενο: Θέατρο

Βαθμίδες Εκπαίδευσης: Δημοτικό - Γυμνάσιο

Τάξεις: Α' - Β' Δημοτικού (6-8 ετών), Γ' - Δ' Δημοτικού (8-10 ετών),

Ε'-Στ' Δημοτικού (10-12 ετών) και Γυμνάσιο (12-15 ετών)

ΘΕΑΤΡΟ

1. Εκπαιδευτικό και Ερευνητικό Υλικό που αποτιμήθηκε για το μάθημα του Θεάτρου:

-Πρόγραμμα Σπουδών για τη Θεατρική παιδεία για όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα)

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450

-Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Θέατρο σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450

-Τα ισχύοντα Α.Π. (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ) Θεάτρου

-*Θεατρική Αγωγή Ε' & Στ' Δημοτικού*, Βιβλίο Μαθητή

-Πρόταση για την αναδιάρθρωση και τον εξορθολογισμό της διδακτέας ύλης για τη Θεατρική Παιδεία στο Δημοτικό της κυρίας Λαμπρονίκου Ελένης (ΠΕ 60)- Θεατροπαιδαγωγού

-Τελική Έκθεση Αξιολόγησης του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για τη Θεατρική Αγωγή Ε' και Στ' Δημοτικού Σχολείου [Ομάδα εργασίας: Λενακάκης Αντώνης-Μυρωνάκη Φανή - Πατσάλης Χρίστος], σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα), Νέο Πρόγραμμα Σπουδών» με κωδικό ΟΠΣ: 295450, Οριζόντια Πράξη στις 8 Π.Σ., 3 Π.Στ. Εξ., 2 Π.Στ. Εισ., Υπόεργο 6 : «Αξιολόγηση Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης» Δράση 6.1: Αξιολόγηση υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού υποχρεωτικής εκπαίδευσης

2. Η διδασκαλία των μαθημάτων Αισθητικής Αγωγής (Θέατρο-Εικαστικά-Μουσική) στις δομές υποδοχής:

Στις δομές υποδοχής θα φοιτήσουν παιδιά από 7-12 ετών (Δημοτικό) και 12-15 ετών (Γυμνάσιο). Οι τάξεις θα οργανωθούν ηλικιακά ως εξής: 6-8 (αντιστοιχεί σε Α' - Β' Δημοτικού), 8-10 (Γ' - Δ'), 10-12 (Ε-Στ) και 12-15 (Γυμνάσιο).

Στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο η Αισθητική Αγωγή έχει από δύο (2) ώρες διδασκαλίας.

3. Βασικές Επισημάνσεις:

- Με βάση το υλικό που αποτιμήθηκε, φαίνεται ότι το **Νέο Πρόγραμμα Σπουδών** για τη Θεατρική παιδεία για τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης [«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450] μπορεί ν' αποτελέσει έναν χρήσιμο οδηγό για την εισαγωγή του Θεάτρου στις Δ.Υ.Ε.Π., καθώς είναι **οργανωμένο σύμφωνα με την ηλικιακή οργάνωση των τάξεων στις Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων (Δ.Υ.Ε.Π.)** [6-8 (για Α' - Β' Δημοτικού), 8-10 (Γ' - Δ'), 10-12 (Ε-Στ) και 12-15 (Γυμνάσιο)], με τη μόνη διαφορά ότι το Ν.Π.Σ. στο 1^ο επίπεδο: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ δεν απευθύνεται μόνο στους μαθητές της Α' και Β' Δημοτικού αλλά και στους μαθητές του Νηπιαγωγείου και στο πλαίσιο του **προτείνονται με λεπτομερή και αναλυτικό τρόπο ενδεικτικές δραστηριότητες** θεάτρου για όλες τις τάξεις. Ειδικότερα:

Το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο είναι δομημένο σε: i) Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα, ii)

Μεθοδολογικές Επισημάνσεις (Βασικά θέματα), iii) Ενδεικτικές Δραστηριότητες (Συνοπτικά με παραδείγματα), iv) Προτεινόμενο Εκπαιδευτικό Υλικό (υπάρχον ή παρακτέο). Σε γνωστικό επίπεδο όλοι αυτοί οι τομείς και ιδίως οι τρεις πρώτοι ακολουθούν τη συγκεκριμένη διαστρωμάτωση:

Για το ΔΗΜΟΤΙΚΟ

-ΕΠΙΠΕΔΟ 1:ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ (Νηπιαγωγείο, Α΄-Β΄ Δημοτικού)

-ΕΠΙΠΕΔΟ 2:ΜΥΘΣΗ ΣΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ (Γ΄-Δ΄ Δημοτικού)

-ΕΠΙΠΕΔΟ 3:ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΩΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (Ε΄-ΣΤ΄ Δημοτικού)

Για το ΓΥΜΝΑΣΙΟ

-ΕΠΙΠΕΔΟ 1 & ΕΠΙΠΕΔΟ 2: ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ωστόσο, με δεδομένο ότι ένας από τους βασικούς στόχους της εκπαίδευσης των μαθητών στις δομές υποδοχής είναι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ως προς τις δραστηριότητες που θα επιλέξει, κυρίως ως προς το βαθμό δυσκολίας που αυτές μπορεί να παρουσιάζουν σε γλωσσικό επίπεδο. Είναι βέβαιο ότι σε ορισμένες θα χρειαστεί να κάνει παρεμβάσεις και να τις προσαρμόσει στις ανάγκες των μαθητών του, ενώ άλλες πάλι δραστηριότητες ο εκπαιδευτικός θα πρέπει **να τις παραλείψει τελείως** για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

Για παράδειγμα στο ΓΥΜΝΑΣΙΟ-ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών στο ίδιο ΕΠΙΠΕΔΟ αναφέρει:

Α / Α	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ)	ΜΕΘΟΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Βασικά θέματα)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες (Συνοπτικά με παραδείγματα)
7.	Να ξεχωρίζει τα θεατρικά έργα ως προς το είδος (τραγωδία, δράμα, κωμωδία) την αισθητική τους (ρεαλισμός, κλασικισμός), τη θέση τους στην ιστορία του Παγκόσμιου θεάτρου (αρχαίο δράμα, ελισαβετιανό θέατρο, Μπρεχτ, σύγχρονο δράμα).	<ul style="list-style-type: none"> Ανάλυση δραματικών κειμένων (Ιστορία και Θεωρία: τάσεις και ρεύματα) 	<ul style="list-style-type: none"> Η γνωριμία της ιστορίας των ιδεών και ρευμάτων στο χώρο της Θεατρικής Τέχνης, που συνέβαλαν στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού, και η κατανόηση της αξίας της διαπολιτισμικής και πολυπολιτισμικής αγωγής α) Αρχαίο Δράμα, β) Αναγεννησιακό Θέατρο, γ) Κρητικό Θέατρο, δ) Κωμειδύλλιο, ε) Ιστορικό Δράμα, στ) Αστικό Δράμα, ζ) Σύγχρονο Θέατρο Το πέρασμα από το χορό, το μύθο και την τελετουργία στο θέατρο και το θέαμα. Το πέρασμα από την κλασική δραματολογία στο ελληνικό θέατρο.

Όλα τα παραπάνω αφορούν γνώση που δεν τίθεται σε βαθμό προτεραιότητας σε ότι αφορά τις ανάγκες των συγκεκριμένων μαθητών. Γι' αυτό προτείνεται για τον

εκπαιδευτικό, πρόγραμμα δομημένο σε δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών του με:

- αξιοποίηση της στοχοθεσίας, των θεμάτων και των δραστηριοτήτων του Νέου Προγράμματος Σπουδών και μερική προσαρμογή αυτών, όπου κρίνεται αναγκαίο
- εργαλεία για το διδακτικό αντικείμενο του Θεάτρου οργανωμένα σε πέντε βασικούς άξονες:

1^{ος} Άξονας:

«Ενεργοποίηση (σωματική-φωνητική-αισθητηριακή)» π.χ. αισθητηριακές ασκήσεις, ασκήσεις παρατηρητικότητας, αναπνοή-φωνή, κίνηση κ.λπ.

2^{ος} Άξονας

«Δημιουργική συνεργασία ομάδας» π.χ. παιχνίδια γνωριμίας, παιχνίδια εμπιστοσύνης, παιχνίδια συνεργασίας κ.λπ.

3^{ος} Άξονας

«Έκφραση και επικοινωνία» π.χ. σωματική έκφραστικότητα, έκφραση συναισθημάτων, επικοινωνιακοί κώδικες (Μη λεκτική επικοινωνία-Λεκτική επικοινωνία) κ.λπ.

4^{ος} Άξονας

«Μορφές δραματικής έκφρασης» π.χ. θεατρικό παιχνίδι, παιχνίδι ρόλων, αυτοσχεδιασμός κ.λπ.

5^{ος} Άξονας

«Είδη και μορφές παραστατικών τεχνών» π.χ. Κουκλοθέατρο και Μαριονέτες, Θέατρο Σκιών κ.λπ.

-Οι προτεινόμενες δραστηριότητες δεν απαιτούν προσέγγιση με παρατακτική διάταξη, αλλά έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα και παρέχουν στον εκπαιδευτικό δυνατότητα επιλογής. Άλλωστε, πρόκειται για ένα πρόγραμμα δομημένο σε άξονες βασικών εργαλείων του Θεάτρου, άρα δεν υπάρχει κάποια δέσμευση ως προς τη σειρά προσέγγισης των θεμάτων. Ενδεχομένως, μόνο για την προσέγγιση του τελευταίου άξονα «Είδη και μορφές παραστατικών τεχνών» είναι καλό να έχουν αποκτήσει οι μαθητές προηγουμένως μια εμπειρία από άλλες θεατρικές δραστηριότητες που έχουν δοκιμάσει στην τάξη.

-Στις Δ.Υ.Ε.Π. προβλέπεται η Αισθητική Αγωγή να έχει από δύο (2) ώρες διδασκαλίας, τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το κάθε θέμα δεν εξαντλείται απαραίτητα σε μία διδακτική ώρα. Ο εκπαιδευτικός θα κρίνει ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας του πόσο χρόνο θα αφιερώσει στην κάθε δραστηριότητα.

- Το προτεινόμενο Πρόγραμμα δεν είναι δεσμευτικό ως προς τη διδακτέα ύλη και αφορά τους μαθητές όλων των βαθμίδων που φοιτούν στις Δ.Υ.Ε.Π.

Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Θέατρο

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας του Θεάτρου στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο είναι να ενθαρρυνθούν οι μαθητές ώστε να αναπτύξουν ικανότητες και κλίσεις για να μπορέσουν να λειτουργήσουν αρμονικά τόσο ως αυτόνομες προσωπικότητες όσο και μέσα στην ομάδα. Ειδικότερα με το προτεινόμενο πρόγραμμα επιδιώκεται:

-Η ενθάρρυνση της δημιουργικής έκφρασης.

-Η γνωριμία του παιδιού με τον εαυτό του, η συνεργασία και η αρμονική ένταξή του στην ομάδα.

-Η ανάπτυξη των φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων και η καλλιέργεια του ψυχικού κόσμου.

-Η διαμόρφωση αισθητικής - καλλιτεχνικής αντίληψης και κριτηρίου και η παραγωγή καλλιτεχνικού προϊόντος (οι μαθητές ως δέκτες και δημιουργοί).

- Η γνωριμία με καλλιτεχνικά - πολιτιστικά επιτεύγματα τόσο της πατρίδας του όσο και των άλλων πολιτισμών.
- Η δημιουργική ανάπτυξη των εκφραστικών δεξιοτήτων του μέσα από το λόγο και τη γλώσσα.
- Η κατανόηση της αξίας της διαπολιτισμικής και πολυπολιτισμικής αγωγής.
- Η συνειδητοποίηση της έννοιας του ρόλου.
- Η άμεση ενεργοποίηση, η συμμετοχή και η παρέμβαση του μαθητή στη διδακτική διαδικασία.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ)	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ (Βασικά θέματα)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες (Συνοπτικά με παραδείγματα)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
1^{ος} άξονας: Ενεργοποίηση (σωματική-φωνητική-αισθητηριακή) Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί...			
<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσει το σώμα του και τα μέλη του σε σχέση με τις δυνατότητές του, το χώρο και τους άλλους. 	<p>Γνωριμία με το σώμα μου μέσα από τους άλλους και το περιβάλλον.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεατρικό παιχνίδι και μιμοδράματα <p>Πειραματισμός και εξερεύνηση του σώματος και των αισθήσεων σε διαφορετικά επίπεδα, κατευθύνσεις και ρυθμούς κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αισθητηριακές, σωματικές, φωνητικές ασκήσεις - παιχνίδια για την ενεργοποίηση του σώματος (Ασκήσεις και παιχνίδια ρυθμού και κίνησης) <p>«Το ξύπνημα των αισθήσεων»</p> <p>Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να ξαπλώσουν στο πάτωμα. Κλείνουν τα μάτια τους, τεντώνουν απαλά τα μέλη του σώματός τους και μυρίζουν γύρω τους. Ακούνε τους θορύβους του χώρου.</p> <p>Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός δημιουργεί διάφορους ήχους και τους καλεί να μαντέψουν την πηγή τους. Ανάλογα μπορεί να τους ζητήσει να μυρίσουν διάφορα πράγματα (π.χ. μια γόμα, ένα λουλούδι).</p>	<p>Υλικά για τις δραστηριότητες :</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές συγκεντρώνουν απλά αντικείμενα που μπορούν να αξιοποιηθούν στις δραστηριότητες (πολύχρωμα υφάσματα, παλιά ρούχα, καπέλα, μάσκες, τσάντες, καθημερινά αντικείμενα κ.ά.) - Προτείνεται επίσης η δημιουργία ενός σάκου για το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής με τ' απαραίτητα υλικά για τις προτεινόμενες δραστηριότητες (CD Player, CD μουσικής, ταμπουρίνο, CD ROM, Video κ.ά.). -Χώρος που επιτρέπει στους μαθητές να κινούνται ελεύθερα.

		<p>Τέλος τους ζητάει να χαϊδέψουν αντικείμενα και να περιγράψουν τις ιδιότητές τους.</p> <p>«Το ξύπνημα του σώματος» Ο εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να «ξυπνήσουν» ένα ένα τα μέλη του σώματός τους και τις αρθρώσεις τους μέχρι να σηκωθούν όρθιοι. «Περιστροφές» Οι μαθητές βρίσκονται σε όρθια στάση και περιστρέφουν αργά διάφορα μέλη του σώματός τους π.χ. το κεφάλι, τους ώμους, τη μέση, τα γόνατα, τις φτέρνες.</p>	-Μοκέτα για να καλύψει το πάτωμα σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ο χώρος της τάξης.
<ul style="list-style-type: none"> • Να δοκιμάζει τις δυνατότητες παραγωγής ήχου στο σώμα του (ηχεία) και με ήχους να αρθρώσει λέξεις 	<p>Φώνηση (Αγωγή του λόγου)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλεγχος αναπνοής • Αξιοποίηση φωνητικών – δυνατοτήτων: ένταση, χροιά, χρώμα 	<p>Ασκήσεις αναπνοής/φωνής</p> <p>Οι μαθητές ξαπλώνουν στο πάτωμα και χαλαρώνουν. Ο εκπαιδευτικός τους κατευθύνει τα τρία στάδια της αναπνοής: εισπνοή, συγκράτηση, εκπνοή. Δείχνουν τα τρία στάδια της αναπνοής σηκώνοντας αργά το χέρι τους στην εισπνοή, το κρατούν σταθερό στη συγκράτηση και το κατεβάζουν αργά στην εισπνοή. Ο εκπαιδευτικός κατευθύνει τους μαθητές ώστε να μπορούν ν' αναπνέουν αρχικά από το θώρακα και σταδιακά από την κοιλιά. Οι μαθητές τοποθετούν το χέρι τους πάνω στα σημεία του σώματος τους για να νιώθουν την</p>	

		<p>αναπνοή τους. Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές ν' αναπνεύσουν με διάφορους ρυθμούς: αργά, γρήγορα, αγχωμένα, διακεκομμένα. «Ονόματα» Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Το πρώτο παιδί λέει το όνομά του με ένα δικό του τρόπο εκφοράς του λόγου (π.χ. χαϊδευτικά, χαρούμενα, λυπημένα). Τα υπόλοιπα παιδιά λένε τ' όνομά τους με παρόμοιο τρόπο. Ο εκπαιδευτικός υποδεικνύει κάθε φορά το παιδί που θα διαφοροποιήσει την εκφορά του λόγου δίνοντας την ανάλογη συνθήκη. «Παίζω με τη φωνή μου» Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να σφίξουν τα χέρια τους στις παλάμες τους και να προφέρουν μια συγκεκριμένη φωνούλα (π.χ. φθόγγο, γράμμα, συλλαβή). Στη συνέχεια τους προτρέπει να ανοίγουν τα δάχτυλά τους σιγά σιγά από τις παλάμες τους και να τα σηκώνουν αργά προς τα πάνω. Καθώς ανοίγουν τα δάχτυλά τους θα «ανοίγει» και η φωνή τους και όσο πιο ψηλά ανεβαίνουν τα χέρια τους θα αυξάνεται και η έντασή της. Γίνεται εναλλαγή των κινήσεων. «Αντίλαλοι» Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και στέκονται η μία πίσω από την άλλη. Ένας μαθητής λέει δυνατά μία λέξη και η πρώτη ομάδα την επαναλαμβάνει δυνατά, η δεύτερη</p>	
--	--	---	--

		<p>πιο σιγά κ.ο.κ. ώσπου η φωνή να χάνεται στο χώρο.</p>	
<p>• Να παρατηρεί με προσοχή, να ακούει και να αγγίζει, κατανοώντας πως τα αισθητήρια είναι εργαλεία ανάγνωσης του μικρόκοσμου του και ο εαυτός του αποτελεί μέρος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος</p>	<p>Έλεγχος της κίνησης του σώματος στο χώρο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναγνώριση των κινητικών δυνατοτήτων του σώματος • Οριοθέτηση χώρου- χρόνου • προσανατολισμός στο χώρο • στάση σώματος • αυτοέλεγχος • επίπεδα κίνησης • λεπτή και αδρή κινητικότητα • πειραματισμός • ψυχοσωματική έκφραση • ευλυγισία • ισορροπία • απελευθέρωση των αισθήσεων και της φαντασίας 	<p>Ασκήσεις κίνησης «Περπατήματα» Αρχικά οι μαθητές κινούνται ελεύθερα σε καθορισμένο χώρο. Ο εκπαιδευτικός σταδιακά με οδηγίες κατευθύνει την κίνηση των μαθητών σε διάφορες ποιότητες κι επίπεδα δυσκολίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • βαδίζουν σε διάφορους ρυθμούς καταλαμβάνοντας όλο το χώρο • βαδίζουν προς όλες τις κατευθύνσεις με οδηγίες του δασκάλου • βαδίζουν με τα χέρια ψηλά, με τα πέλματα, με τα γόνατα • περπατούν σα νάνοι-γίγαντες-μωρά-γέροι • περπατούν σε άμμο, σε νερό, σε λάσπη, σε βαμβάκι, στο χιόνι • περπατούν με την αίσθηση πως κρατούν διάφορα φανταστικά αντικείμενα (π.χ. βαρύ, ελαφρύ, ζεστό, κρύο) • περπατούν με την αίσθηση πως στο κεφάλι τους υπάρχει ένα βιβλίο που δεν πρέπει να πέσει • περπατούν πάνω σε σκοινιά που είναι απλωμένα στο πάτωμα με την αίσθηση του ακροβάτη • περπατούν με την αίσθηση πως κάπου κάπου πάνω στο σώμα τους ανακαλύπτουν 	

		<p>ένα φανταστικό έντομο και κάνουν κινήσεις για να το διώξουν. «Κινήσεις με όλο το σώμα» Οι μαθητές χρησιμοποιούν το σώμα τους για να δείξουν κάποιες εικόνες ή καταστάσεις, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα κύματα της θάλασσας • Το πέταγμα του χαρταετού • Το φύσημα του ανέμου • Τη φωτιά • Το τίναγμα των ρούχων • Το εκκρεμές • Μια μύγα που πιάστηκε στον ιστό της αράχνης <p>«Βάδισμα με οδηγό ένα μέλος του σώματος»</p> <p>Δίνεται οδηγία στους μαθητές να βαδίζουν σαν να τους τραβάει κάθε φορά ένα μέλος του σώματός τους π.χ. η μύτη τους, ο αγκώνας τους, η κοιλιά τους. «Κυνηγητό» Οι μαθητές τρέχουν ελεύθερα στο χώρο. Ένας από αυτούς κυνηγάει τους υπόλοιπους. Μόλις αγγίξει κάποιον άλλο του «αναθέτει» το ρόλο του.</p>	
<p>2^{ος} άξονας: Δημιουργική συνεργασία ομάδας Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί...</p>			

<ul style="list-style-type: none"> • Να εντάσσεται στην ομάδα, να αφήνει χώρο για τους άλλους και ταυτόχρονα να διεκδικεί τη θέση του μέσα σε αυτήν 	<p>Σύνθεση και λειτουργία ομάδας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παιχνίδι (ελεύθερο και κατευθυνόμενο) 	<p>Ο εκπαιδευτικός απλώνει εφημερίδες στο πάτωμα (μία για κάθε δύο μαθητές). Οι μαθητές κινούνται ελεύθερα σε γρήγορο ρυθμό στο χώρο. Κάθε φορά που ο εκπαιδευτικός χτυπάει το ταμπουρίνο πρέπει να τρέξουν δύο μαθητές και να πατήσουν πάνω στην εφημερίδα σχηματίζοντας τα ζευγάρια τους. Η άσκηση μπορεί να συνεχιστεί για το σχηματισμό μικρών ή μεγαλύτερων ομάδων με τον εκπαιδευτικό να αφαιρεί κάθε φορά από μια εφημερίδα.</p> <p>«Καθρέπτες»</p> <p>Οι μαθητές σχηματίζουν ζευγαράκια. Ο Α μαθητής κάνει μικρές κινήσεις και ο Β στέκεται απέναντί του προσπαθώντας ν' αντιγράψει τη σωματική του στάση και τις κινήσεις του.</p> <p>«Γλυπτά»</p> <p>Ο Β παριστάνει το γλυπτό χρησιμοποιώντας την τεχνική του παγώματος και ο Α το γλύπτη κάνοντας αλλαγές στη στάση του Α (συμπλήρωση, αποδόμηση).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιεί την ύπαρξη της ομάδας και τη θέση του σ' αυτή. 	<p>Δημιουργική συνεργασία με την ομάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> • γνωριμία με τους συμμαθητές του • αποδοχή των άλλων • εμπιστοσύνη 	<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδοσυνεργατικά παιχνίδια Παιχνίδια επαφής «Επαφή με το σώμα» Σχηματίζονται ζευγαράκια. Οι μαθητές κάθε ζευγαριού κινούνται δίπλα δίπλα φροντίζοντας να κρατούν σωματική επαφή με ένα διαφορετικό κάθε φορά σημείο του σώματός τους κινούμενοι σε διαφορετικά 	

	<ul style="list-style-type: none"> • σωματική επικοινωνία • συντονισμός κίνησης • συνεργασία με τον παρτενέρ και την ομάδα • πειθαρχία • συλλογική συνείδηση, επικοινωνία • δυναμική συνεργασία και αρμονική συνύπαρξη της ομάδας 	<p>επίπεδα (π.χ. πλάτη, αγκώνας, κεφάλι). «Επαφή με το βλέμμα» Οι μαθητές βρίσκονται σε ζευγάρια και κινούνται στο χώρο φροντίζοντας να κρατούν την ίδια απόσταση χωρίς να χάνουν την επαφή τους με το βλέμμα τους. «Επαφή με την ακοή» Οι μαθητές κλείνουν τα μάτια τους και βαδίζουν πολύ αργά στο χώρο ώστε να ακούνε και να νιώθουν τους άλλους γύρω τους φροντίζοντας να μην πέφτουν πάνω τους. «Σμήνος» Οι μαθητές ακουμπούν ο ένας πάνω στον άλλο. Κάποιος μπαίνει λίγο πιο μπροστά ως «αρχηγός του σμήνους» και επιλέγοντας το δικό του ρυθμό και τις κινήσεις που επιθυμεί οδηγεί και τους υπόλοιπους κυκλικά στο χώρο. Στο τέλος κάθε κύκλου αλλάζει ο αρχηγός.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Να αποδέχεται τους μηχανισμούς και τις συμπεριφορές της ομαδικότητας και της συλλογικότητας στο παιχνίδι 	<p>Ομαδοσυνεργατική εργασία</p>	<p>Παιχνίδια εμπιστοσύνης «Οδηγώ τον τυφλό» Ο ένας μαθητής παριστάνει τον τυφλό κι ο άλλος τον οδηγό του. Ο οδηγός κατευθύνει τον «τυφλό» με μικρά σκουντήματα στην πλάτη του. «Ο κυνηγός» Κάποιος μαθητής κυνηγάει και οι υπόλοιποι τρέχουν να 16 μην τους πιάσει. Μόλις τους πλησιάσει μπορούν να σωθούν περνώντας</p>	

		<p>αγκαλιά κάποιον άλλο για λίγα δευτερόλεπτα. Παιχνίδια συγκέντρωσης/συντονισμού «Κινούμαι μόνος» Οι μαθητές κινούνται ελεύθερα στο χώρο. Ο εκπαιδευτικός τους υποδεικνύει τη στιγμή που θα σταματήσουν. Κάποιος από τους μαθητές παίρνει την πρωτοβουλία να κινηθεί. Όταν σταματήσει ξεκινάει κάποιος άλλος. Στόχος του παιχνιδιού είναι να μην ξεκινήσουν να κινούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από ένας μαθητής. «Κινούμαστε όλοι μαζί» Οι μαθητές κινούνται όλοι μαζί στο χώρο σε γρήγορο ρυθμό. Κάποιος από τους μαθητές παίρνει την πρωτοβουλία να σταματήσει. Όταν σταματήσει 17 σταματούν όλοι. Στη συνέχεια κάποιος ξεκινάει και ξεκινούν ταυτόχρονα όλοι. Στόχος του παιχνιδιού είναι να επιτευχθεί η συγκέντρωση κι ο συγχρονισμός των μαθητών.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορεί ο μαθητής να συνεργάζεται σε μικρές ή μεγάλες ομάδες 	Συνεργατικότητα: -συνεργασία -συνδημιουργία	«η μηχανή» Ένας μαθητής παίρνει μια θέση στο χώρο και επιλέγει μια απλή κίνηση που αποδίδει τη λειτουργία ενός εξαρτήματος μιας μηχανής. Ένας-ένας οι μαθητές συμπληρώνουν με τη δική τους στάση και κίνηση άλλα εξαρτήματα μέχρι η μηχανή να ολοκληρωθεί. Η κίνηση μπορεί να συνοδεύεται από χαρακτηριστικούς μηχανικούς ήχους. Η	Πίνακες έργων τέχνης

		<p>«μηχανή» μπορεί να δουλέψει σε κανονικό ρυθμό, με κάποιο «ελάττωμα», εντατικά ή να «χαλάσει».</p> <p>«ο πίνακας»</p> <p>Ένας μαθητής παίρνει μια στάση με το σώμα του στο χώρο. Ο επόμενος μπαίνει και συμπληρώνει με το σώμα του την εικόνα όπως νομίζει. Με τη σειρά προστίθενται κι άλλοι μαθητές μέχρι να μπουν όλοι και να συνθέσουν μια εικόνα συνόλου σαν πίνακα ζωγραφικής.</p> <p>Σε επόμενο στάδιο μπορεί ο πίνακας να «ζωντανέψει» και η ομάδα να προχωρήσει σε ομαδικό αυτοσχεδιασμό</p>	
<p>3^{ος} άξονας: Έκφραση και επικοινωνία Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί...</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορεί να συνδυάζει το πραγματικό με το φαντασικό, το ρεαλιστικό με το ψευδαισθητικό. (2 δώρα) 	<ul style="list-style-type: none"> • Λεκτική και μη λεκτική έκφραση και επικοινωνία 	<p>Αφήγηση</p> <p>«Θεατρική αφήγηση ιστορίας»</p> <p>Οι μαθητές αξιοποιούν τα εκφραστικά τους μέσα για να αφηγηθούν μια ιστορία, ένα μύθο, ένα παραμύθι, κ.ά.</p> <p>Λεκτικοί αυτοσχεδιασμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές βρίσκονται σε κύκλο. Ο εκπαιδευτικός προτείνει ένα θέμα και λέει την πρώτη πρόταση (π.χ. για μια εκδρομή στο δάσος «Ωραία μέρα σήμερα, λέω να πάμε εκδρομή στο δάσος...»). Κάθε μαθητής συμπληρώνει μια πρόταση. • Οι μαθητές κινούνται γρήγορα στο χώρο. Ο 	

		<p>εκπαιδευτικός δίνει ένα μαλακό μπαλάκι σε κάποιον και του ζητάει να να πετάξει το μπαλάκι σε κάποιον άλλο κάνοντάς του μια ερώτηση (π.χ. «σου αρέσει το ποδόσφαιρο;»).</p> <p>Ο μαθητής που παίρνει το μπαλάκι απαντάει στην ερώτηση και δημιουργεί μια νέα για τον επόμενο.</p>	
<p>• Να αποδέχεται τη «διαφορετικότητα» και να βρίσκει τρόπους συνύπαρξης με τον «άλλο»</p>	<p>• Δραματικός μύθος</p> <p>Τι (συμβάν), Γιατί (ανάγκη: πρέπει ή θέλω), Αποτέλεσμα (δράση και σχέσεις)</p>	<p>Έκφραση συναισθημάτων</p> <p>Ο εκπαιδευτικός δίνει μια συνθήκη (π.χ. βρίσκω ένα δώρο στο γραφείο μου, ακυρώνεται μια προγραμματισμένη εκδρομή) και οι μαθητές προσπαθούν να δείξουν με εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες και κινήσεις τα συναισθήματα που τους δημιουργούνται.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράσουν λεκτικά τα συναισθήματά τους για διάφορες συνήθειές τους ή καταστάσεις. Μπορεί να τους δώσει την αρχή μιας πρότασης π.χ. «Νιώθω ωραία όταν...», «Θυμώνω όταν...», «Φοβάμαι να ...».</p> <p>Ο εκπαιδευτικός τους προτρέπει να φανταστούν πώς κάθονται στις όχθες μιας λίμνης στην οποία μπορούν να πετάξουν με τη φαντασία τους πράγματα που τους στενοχωρούν. Κάνουν την κίνηση του πετάγματος με το χέρι τους και ανακοινώνουν στην υπόλοιπη ομάδα τι ήταν αυτό που</p>	

		πέταξαν (π.χ. εφιάλτες, αρρώστιες).	
4^{ος} άξονας: Μορφές δραματικής έκφρασης Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί...			
<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξει δυνατότητες και μηχανισμούς έκφρασης 	Συνδυασμός σκέψης και έκφρασης <ul style="list-style-type: none"> • Παγωμένες εικόνες • Παντομίμα 	Αυτοσχεδιασμός με αφορμή ένα ερέθισμα (αντικείμενο, εικόνα, μουσικό κομμάτι)	
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοεί την έννοια της σύμβασης και του ρόλου, το περιεχόμενο και τους τρόπους έκφρασής τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δραματικός/θεατρικός ρόλος • παιχνίδι των ρόλων • θεατρικός αυτοσχεδιασμός • κατανόηση και ανάπτυξη των εννοιών της του θεατρικού χώρου και χρόνου, της πλοκής, της δράσης, της συμπεριφοράς • Εξοικείωση με την έννοια του ρόλου 	Παιχνίδια ρόλων: Οι μαθητές καλούνται να αναπαραστήσουν σε μικρές ομάδες σκηνές από την εμπειρία τους αναλαμβάνοντας συγκεκριμένους ρόλους χρησιμοποιώντας και διαλόγους (π.χ. ψωνίζοντας σ' ένα κατάστημα, επίσκεψη στον οδοντίατρο). Μπορούν να χρησιμοποιήσουν αντικείμενα και να μεταμφιεστούν ανάλογα με το ρόλο τους. Αυτοσχεδιασμοί (αυθόρμητοι, ελεύθεροι, κατευθυνόμενοι, σκηνικοί): Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες. Ο εκπαιδευτικός τους δίνει ένα θέμα με σκοπό να δημιουργήσει την αυτοσχέδια δράση των μαθητών. Οι μαθητές συζητούν, αυτοσχεδιάζουν, μεταμφιέζονται και επιλέγουν απλά υλικά που θα χρησιμοποιήσουν. Στο τέλος παρουσιάζουν τον αυτοσχεδιασμό τους.	

		<p>Παραδείγματα:</p> <p>«Τυχαία συνάντηση προσώπων» Οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε μικρές ομάδες. Ο εκπαιδευτικός αφήνει ελεύθερα τα παιδιά να σκεφτούν μια τυχαία συνάντηση προσώπων που αυτά επιθυμούν και να το παρουσιάσουν με ένα δικό τους αυτοσχεδιασμό.</p> <p>«Αυτοσχεδιασμός με βάση μια μουσική ή ένα ηχητικό ερέθισμα» Ο εκπαιδευτικός βάζει ένα μουσικό κομμάτι και προτρέπει τους μαθητές να δημιουργήσουν μια σκηνή αυτοσχεδιασμού με βάση την εικόνα που φαντάστηκαν κατά το άκουσμά του. Αυτοσχεδιασμοί επίσης μπορούν να γεννηθούν από ηχητικά ερεθίσματα (π.χ. ήχος σειρήνων, θρόισμα φύλλων, μούγκρισμα ζώου).</p> <p>«Αυτοσχεδιασμός με βάση ρυθμό» Κάθε ομάδα επιλέγει μια ρυθμική κίνηση που συνοδεύεται από μια ρυθμική φράση (π.χ. ουα-ουα-ε) την οποία επαναλαμβάνει χορικά και κινείται στο χώρο. Μπορεί να χρησιμοποιήσει και ταμπουρίνο για να δώσει το ρυθμό της. Στο τέλος όλες οι ομάδες κινούνται παράλληλα χρησιμοποιώντας διαδοχικά τις φράσεις τους.</p> <p>«Ιστορία με βάση αντικείμενα» Ο εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε ομάδα</p>	
--	--	---	--

		<p>διάφορα αντικείμενα που έχουν κάποια σχέση μεταξύ τους. Οι μαθητές καλούνται να κάνουν ένα μικρό αυτοσχεδιασμό με βάση τα αντικείμενα.</p> <p>«Αυτοσχεδιασμός με βάση ένα θέμα» Ο εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε ομάδα μόνο το θέμα του αυτοσχεδιασμού και τους προτρέπει να δημιουργήσουν ελεύθερα τις σκηνές τους (π.χ. Οι περίεργοι γείτονες, το κοριτσάκι που χάθηκε στο δάσος, το μαγικό μπαστούνι, κ.ά).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Να αποδέχεται, να σέβεται και να τηρεί τους κανόνες του παιχνιδιού και της θεατρικής έκφρασης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Παραστατικό παιχνίδι • Δραματοποίηση Καλλιέργεια φαντασίας-επινοητικότητας 	<p>Μιμητικό παιχνίδι/παντομίμα Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να δείξουν μέσα από το μιμητικό παιχνίδι/παντομίμα βιωματικές καταστάσεις, συμπεριφορές, δραστηριότητες (π.χ. η μαμά κάνει δουλειές στο σπίτι, περιποιούμαι το πόδι του αδερφού που γρατζουνίστηκε, τα γενέθλιά μου). Ενδεικτικά θέματα: Ο εκπαιδευτικός μοιράζει εικόνες ζώων ή αντικειμένων και προτρέπει τους μαθητές να μιμηθούν τις κινήσεις τους. Στη συνέχεια τους δίνει μια καρτέλα με την εικόνα ενός ζώου και μια με την εικόνα ενός αντικειμένου. Οι μαθητές φαντάζονται μια ιστορία που συνδέει το ζώο με το αντικείμενο και την παρουσιάζουν χωρίς λόγο. «Μιμούμαι τους άλλους»</p>	

		<p>Ο εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε παιδί να κινηθεί στο χώρο μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο. Οι υπόλοιποι κινούνται πίσω του και αντιγράφουν την κίνησή του. «Μαντεύω το επάγγελμα» Κάθε φορά ένας μαθητής με κινήσεις παριστάνει ένα επάγγελμα. Οι υπόλοιποι μαθητές προσπαθούν να το μαντέψουν. Το ίδιο μπορεί να γίνει και με άλλα θέματα (π.χ. ζώα, αντικείμενα). Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες από τις οποίες ο εκπαιδευτικός ζητάει κάθε φορά να παραστήσουν ομαδικά μια σκηνή (π.χ. γεωργοί, εργάτες σε εργοστάσιο, υπάλληλοι εστιατορίου, βόλτα στο δάσος, στο τσίρκο, στη λαϊκή).</p>	
<p>5^{ος} άξονας: Είδη και μορφές παραστατικών τεχνών Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί...</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορεί να συνδυάζει την κίνηση με τον ήχο, το χρώμα με την εικόνα, τη μορφή με το περιεχόμενο, το αφηρημένο με το συγκεκριμένο. 	<p>•Άλλες Μορφές θεάτρου: - Κουκλοθέατρο, Μαριονέτες, Θέατρο με Σκιές -Επαφή με τη Θεατρική παραγωγή</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολουθούν παιδικές θεατρικές παραστάσεις από θιάσους από το διαδίκτυο. Κουκλοθέατρο/Μαριονέτες: Μερικές από τις δραστηριότητες που μπορούν να κάνουν οι μαθητές σε σχέση με το κουκλοθέατρο είναι: • Παρακολουθούν παιδικές θεατρικές παραστάσεις από θιάσους από το διαδίκτυο • Παίζουν με τις κούκλες τους (απλές κούκλες με ανθρώπινη μορφή ή μορφή ζώου). • Ζωγραφίζουν μορφές στην παλάμη τους και 	<p>https://www.youtube.com/watch?v=zPBjO8eAWBk</p>

		<p>τη μετατρέπουν σε κούκλα. Κάνουν αυτοσχεδιασμούς με τις μορφές που απεικονίζονται στις δύο παλάμες τους ή με τους συμμαθητές τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάνουν το ίδιο με μορφές που έχουν ζωγραφίσει σε κάθε δάχτυλο. • Κατασκευάζουν κούκλες με διάφορα υλικά (κουτιά, κουτάλες, μπουκάλια, κάλτσες, χαρτοπολτό, φελιζόλ, Video από το διαδίκτυο (shadow theatre - Finger & Shadow Art) 30 σφουγγάρια, χάρτινα πιάτα, ποτήρια γάντια, φρούτα, μπαλάκια, κ.ά) και κάνουν αυτοσχεδιασμούς • Χρησιμοποιούν το σώμα τους ως μαριονέτα (σε κάθε ζευγάρι μαθητών ο Α κινεί τα φανταστικά νήματα της μαριονέτας και ο Β κινεί ανάλογα τα μέλη του σώματός του). <p>Θέατρο με σκιές «Παιχνίδια με το φως και τη σκιά» Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παίζουν με το φως και τη σκιά αντικειμένων για να κατανοήσουν τη σχέση σκιάς και απόστασης από τη φωτεινή πηγή. • Βλέπουν βίντεο με επαγγελματίες του είδους • Σχηματίζουν σκιές με τα χέρια (ζωάκια) πίσω από λευκό φωτισμένο πανί. • Σχηματίζουν σκιές με το σώμα πίσω από λευκό φωτισμένο πανί. <p>«Μαντεύω το πρόσωπο»</p>	
--	--	--	--

		<p>Οι μισοί μαθητές είναι πίσω από το πανί και οι υπόλοιποι από μπροστά. Κάποιος πίσω από το πανί δείχνει τη σκιά του κι οι υπόλοιποι μαντεύουν ποιος είναι. «Μαντεύω το αντικείμενο» Όπως το προηγούμενο με τη διαφορά πως στη θέση του προσώπου τοποθετείται ένα αντικείμενο με ευδιάκριτη σκιά. «Μαντεύω το επάγγελμα» Οι μαθητές είναι μπροστά από το πανί. Κάθε φορά πηγαίνει ένας πίσω από το πανί και δείχνει ένα επάγγελμα με τη σκιά του. Μπορεί να χρησιμοποιεί και αντικείμενα. Οι μαθητές που είναι μπροστά μαντεύουν το επάγγελμα. «Παγωμένη εικόνα» Χωρίζονται σε ομάδες. Η κάθε ομάδα (2-3) παρουσιάζει (συνθέτει σταδιακά) μια παγωμένη εικόνα/ταμπλό με συγκεκριμένο θέμα (π.χ. ικεσία-προσευχή, μια μηχανή, απρόσμενη συνάντηση, άνοιξη, ρομπότ, φωτιά-άνεμος).</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=vUmqRA_PdoU</p> <p>Λευκό ημιδιαφανές πανί καλά τεντωμένο σε ξύλινο τελάρο Ένας μικρός προβολέας Προτζέκτορας</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσει τη σχέση του Θεάτρου με σύγχρονες μορφές Θεάματος [Ε΄-ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ & ΓΥΜΝΑΣΙΟ] 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι παραστατικές τέχνες και οι νέες τεχνολογίες • Συνύπαρξη του θεάτρου με τις άλλες τέχνες (Διαπολιτισμικότητα) 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση των νέων τεχνολογιών, του διαδικτύου, των ψηφιακών μέσων (φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή κάμερα) και των πολλών προγραμμάτων (word, movie maker, power point, κ.ά.) • Έρευνα οπτικοακουστικού υλικού (π.χ. εύρεση στο διαδίκτυο αρχείων σχετικών με: 	

		<p>-το κουκλοθέατρο, -το θέατρο σκιών, -σύγχρονα θεάματα διαφορετικών πολιτισμών, όπως Θέατρο Νο, Μαριονέτες Ιάβας, Τελετουργίες άλλων πολιτισμών κ.ο.κ.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία παρουσίασης power point με συγκεκριμένο θέμα 	
--	--	--	--

Γνωστικό αντικείμενο: ΜΟΥΣΙΚΗ

Βαθμίδες Εκπαίδευσης: Δημοτικό - Γυμνάσιο

Τάξεις: Α' - Β' Δημοτικού (6-8 ετών), Γ' - Δ' Δημοτικού (8-10 ετών),
 Ε' - Στ' Δημοτικού (10-12 ετών) και Γυμνάσιο (12-15 ετών)

Το προτεινόμενο πρόγραμμα για τη Μουσική δεν είναι δεσμευτικό ως προς τη διδακτέα ύλη και αφορά τους μαθητές όλων των βαθμίδων που φοιτούν στις ΔΥΕΠ.

Οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς όσον αφορά τη Μουσική:

ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Εκπαιδευτικό και Ερευνητικό Υλικό που αποτιμήθηκε για το μάθημα των Εικαστικών:

- Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της ΜΟΥΣΙΚΗΣ για όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450
- Οδηγός Εκπαιδευτικού για το μάθημα της ΜΟΥΣΙΚΗΣ σύμφωνα με το «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS 295450
- Τα ισχύοντα Α.Π. (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ) του μαθήματος της Μουσικής

2. Η διδασκαλία των μαθημάτων Αισθητικής Αγωγής (Θέατρο – Μουσική - Εικαστικά) στις δομές υποδοχής:

Στις δομές υποδοχής θα φοιτήσουν παιδιά από 7-12 ετών (Δημοτικό) και 12-15 ετών (Γυμνάσιο). Οι τάξεις θα οργανωθούν ηλικιακά ως εξής: 6-8 (αντιστοιχεί σε Α' - Β' Δημοτικού), 8-10 (Γ' - Δ'), 10-12 (Ε-Στ) και 12-15 (Γυμνάσιο). Στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο η Αισθητική Αγωγή έχει από δύο (2) ώρες διδασκαλίας.

3. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι οργανωμένο σύμφωνα με την ηλικιακή οργάνωση των τάξεων στις Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων και σε αυτό το πλαίσιο προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες Μουσικής για όλες τις τάξεις. Το πρόγραμμα αξιοποιείται πλήρως από τους εκπαιδευτικούς Μουσικής.

Στις Δ.Υ.Ε.Π. για την Αισθητική Αγωγή προβλέπονται δύο (2) ώρες διδασκαλίας, τόσο για το Δημοτικό όσο και για το Γυμνάσιο. Οι ώρες που προτείνονται ανά ενότητα στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών δεν λειτουργούν δεσμευτικά για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος αποφασίζει κατά βούληση ποιες και πόσες δραστηριότητες θα πραγματοποιήσει και πόσο χρόνο θα αφιερώσει σε κάθε δραστηριότητα.

Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Μουσική

Η Μουσική, ως στοιχείο πολιτισμού, δεν είναι απλά μια μορφή τέχνης και αυτοέκφρασης, αλλά και ένα δομικό στοιχείο στην εκπαίδευση άρρηκτα συνυφασμένο με τη σκέψη και τη φιλοσοφία, την αρετή, την ευφυΐα, τη διαμόρφωση του χαρακτήρα και την ολοκλήρωση της προσωπικότητας του μαθητή. Αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος της ζωής του, είναι καθημερινά παρούσα ως μορφή επικοινωνίας, έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, ψυχαγωγίας, άσκησης κριτικής και ανταλλαγής απόψεων.

Γενικοί διδακτικοί στόχοι

Ο μαθητής /μαθήτρια:

- να αποκτήσει αντίληψη του ήχου ως προς τη χροιά, το ύψος, το χρόνο, την ένταση
- να αποκτήσει την ικανότητα να χρησιμοποιεί δημιουργικά τα μέσα παραγωγής ήχου: φωνή, σώμα, μουσικά όργανα
- να αποδίδει τα διάφορα ρυθμικά σχήματα ως προς το χρόνο και το ρυθμό και να τα ερμηνεύει με διάφορα μέσα, όπως το σώμα, τη φωνή, τα μουσικά όργανα
- να καλλιεργηθεί ακουστικά και φωνητικά, ώστε ν' αποδίδει, κατά το δυνατό, τους διάφορους μουσικούς ήχους
- να συνειδητοποιήσει τη βασική κατασκευή και λειτουργία της μελωδίας
- να μπορεί να δημιουργεί και να εκφράζεται μουσικά
- με βάση τον λόγο (λέξεις, φράσεις) να δημιουργεί ρυθμούς χρησιμοποιώντας τη φωνή, το σώμα, τα μουσικά όργανα
- να ερμηνεύει μουσική με κίνηση αναπτύσσοντας την τεχνική να χρησιμοποιεί το σώμα του ως εκφραστικό μέσο, συνδυάζοντας παράλληλα χαρακτηριστικά της μουσικής και κίνησης (δημιουργικός χορός)
- με βάση τη μουσική και τον λόγο να εκφράζει δημιουργικά και με τρόπο δραματικό διάφορους χαρακτήρες, ζώα και καταστάσεις (δημιουργικό δράμα).
- να χρησιμοποιεί τα όργανα τάξης στις δημιουργικές εργασίες
- να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα σύμβολα των ήχων
- να γνωρίζει τα διάφορα μουσικά στυλ στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του
- να γνωρίζει και να σέβεται την παραδοσιακή μουσική, τη δική του και των άλλων
- να αναπτύξει θετική στάση ως προς την καλή μουσική, ως μια μορφή τέχνης, είτε είναι παραδοσιακή, έντεχνη, λαϊκή κλπ.
- μέσα από τις διάφορες μουσικές δραστηριότητες να αποκτήσει αυτοπεποίθηση, πειθαρχία, αίσθηση ευθύνης και συνεργασίας, αυτοπειθαρχία, πνεύμα ομαδικότητας και κοινωνικοποίηση για τη διαμόρφωση μιας ισορροπημένης προσωπικότητας.

Το πρόγραμμα είναι δομημένο σε πέντε άξονες:

1. ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι μαθητές παροτρύνονται να συμμετέχουν, εκτελώντας απλά ρυθμικά μοτίβα, σε παιχνιδοτράγουδα, σε απλούς κυκλικούς χορούς, καθώς και σε ασκήσεις, χρησιμοποιώντας με ρυθμό το σώμα τους. Με τον τρόπο αυτό εκτονώνονται, διασκεδάζουν και αποφορτίζονται, ενώ, ταυτόχρονα, δίνεται και μια πολύ καλή αφορμή να παίξουν και να τραγουδήσουν στη γλώσσα τους. Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να ενταχθούν και να δοθούν σταδιακά ασκήσεις ρυθμικής ανάγνωσης και γραφής.

2. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Μέσα από τον πλούτο της ελληνικής μουσικής (έντεχνης – παραδοσιακής – λαϊκής), μέσα από μουσικές αναφορές στις παραδόσεις κάθε εθνικότητας (Μουσικές του Κόσμου), μέσα από το παραμύθι και τις αναφορές σε ανάλογα με τα δικά τους βιώματα, οι μαθητές /μαθήτριες των Δ.Υ.Ε.Π. αισθάνονται ανακούφιση, ασφάλεια και χαρά. Η Ψυχαγωγία, ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό της Τέχνης, αποτελεί διαρκώς επιδίωξη και του εκπαιδευτικού προκειμένου να εμπνέει τον ενθουσιασμό για το μάθημα.

3. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Η επαφή με τη μελωδία και με τον λόγο οξύνει τη συναισθηματική νοημοσύνη, θερμαίνει τις διαπροσωπικές σχέσεις και ανακουφίζει τους μαθητές /μαθήτριες από αισθήματα άγχους, ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Καλλιεργείται η εμπιστοσύνη μεταξύ τους αλλά και η εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του εκπαιδευτικού. Όταν τραγουδάμε είμαστε όλοι φίλοι.

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Καθώς ο χρόνος προχωρά και η εξοικείωση με την ελληνική γλώσσα βαθαίνει, οι μαθητές μπορούν, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, να προσεγγίσουν ευκολότερα, μέσω της μουσικής τέχνης, εκδηλώσεις ή δραστηριότητες της τοπικής κοινωνίας (γιορτές – έθιμα – συνήθειες – εκδηλώσεις) και αυτό να γίνει οδηγός για την αρμονική ένταξή τους στο σύνολο.

5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ενδεικτικοί άξονες:

Μουσική ακρόαση. Σύνθεση μελωδίας με αφετηρία τον λόγο. Κίνηση – Δραματοποίηση. Δημιουργία ιστορίας για δραματοποίηση με κίνητρο ήχους από κρουστά όργανα. Συσχέτιση μουσικής με άλλα μαθήματα του Προγράμματος. Αξίζει να επισημάνουμε ότι το παιδί κατά τη διάρκεια των μουσικών αυτοσχεδιαστικών δραστηριοτήτων αφιερώνει χρόνο, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα:

- διανοητική ενέργεια
- καλλιέργεια της ακουστικής του ευαισθησίας
- μυϊκές δεξιότητες και συγχρονισμό
- έντονη συγκέντρωση
- συναισθηματική συμμετοχή
- αντοχή και επιμονή

ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΜΕΣΑ
1.ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.1 Ρυθμός και κίνηση.	- Παιχνιδοτραγουδά απλά - Body Percussion - Χορός	- C.D. / Video - Μικρά κρουστά τάξης - Ηχοϊστορίες: επιλογή από το Βιβλίο Μουσικής Β' Δημοτικού Γενικής Παιδείας. - Παραμύθια που μετατρέπονται από τον διδάσκοντα σε ηχοϊστορίες.
	1.2 Ρυθμικές αξίες	- Διδασκαλία απλών ρυθμικών αξιών - μοτίβων - Διδασκαλία απλών μέτρων (διμερή, τριμερή μέτρα) - Ρυθμική ανάγνωση και	- Μικρά κρουστά τάξης - Βιβλία Μουσικής Γ', Δ', Ε Δημοτικού γενικής παιδείας - Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη στις προτεινόμενες

		γραφή. Εφαρμογή των όρων <i>ritartando</i> και <i>accelerando</i> .	ιστοσελίδες.
2.ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	2.1 Αλληλεπίδραση μέσω της γλώσσας	<ul style="list-style-type: none"> - Τραγούδια: παιδικά, μελοποιημένη ποίηση, παραδοσιακά, σατυρικά, λαϊκά. - Γεωγραφική διεύρυνση: Διασκευές γνωστών έργων σε μονοφωνική επεξεργασία από όλες τις εθνικές μουσικές. - Ακρόαση παραμυθιού. 	<ul style="list-style-type: none"> - μελωδικό όργανο (αρμόνιο - κιθάρα - φλογέρα) - CD από το συνοδευτικό υλικό των βιβλίων Μουσικής για την γενική εκπαίδευση - Video
	2.2 Εκμάθηση βασικής μουσικής γραφής και φθογοσήμων	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάγνωση των φθόγγων μιας οκτάβας. - Μικρά σολφέζ 	<ul style="list-style-type: none"> - Πεντάγραμμα -Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη στις προτεινόμενες ιστοσελίδες.
	2.3 Γνώση και εφαρμογή των βασικών μουσικών όρων δυναμικής	Εφαρμογή των δυναμικών <i>forte, piano, crescendo</i> και <i>diminuendo</i> .	<ul style="list-style-type: none"> - C.D. από το συνοδευτικό υλικό των βιβλίων Μουσικής για την γενική εκπαίδευση - Video με αποσπάσματα ορχηστρικών έργων.
3.ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	3.1 Ήχος Παιδαγωγός	<ul style="list-style-type: none"> - Ακρόαση επιλεγμένων έργων ελληνικού και ξένου ρεπερτορίου - Εκμάθηση ελληνικών τραγουδιών μεταφρασμένων στη γλώσσα των Προσφύγων. - Διδασκαλία μέσω μουσικού αυτοσχεδιασμού - Διακόσμηση της αίθουσας με εικόνες, φωτογραφίες, αφίσες κ.ά. που μπορούν να αξιοποιηθούν στη διδακτική του μαθήματος. - Αναφορές σε παράλληλα βιώματα των Ελλήνων προσφύγων (συναισθηματική αποφόρτιση) 	<ul style="list-style-type: none"> - C.D. από το συνοδευτικό υλικό των βιβλίων Μουσικής για την γενική εκπαίδευση. - Αφήγηση ιστοριών σε συνδυασμό με ήχους - Δραματοποίηση - Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη στις προτεινόμενες ιστοσελίδες.

<p>4.ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ</p>	<p>4.1 Ένταξη στη "νέα πραγματικότητα" - στο νέο κοινωνικό σύνολο</p> <p>4.2 Συμμετοχή στη χαρά της δημιουργίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία μικρής χορωδίας - Συνεργασία με γειτονικά σχολεία - Συμμετοχή σε τοπικά έθιμα - συνήθειες - Μουσικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν τραγούδι, χρήση οργάνων, ακρόαση και δημιουργικές εργασίες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μουσικά όργανα - Συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των κοντινών σχολικών μονάδων. - Ενθάρρυνση των μαθητών για ανάληψη πρωτοβουλιών. - Προτροπή προς τους μαθητές για τη συμμετοχή τους στις σχολικές εκδηλώσεις.
<p>5.ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Πειραματισμοί και πρώτες απόπειρες σύνθεσης απλών μελωδιών από τους μαθητές/μαθήτριες με τους βασικούς μουσικούς φθόγγους. - Αυτοσχεδιασμός με βάση συγκεκριμένο μελωδικό υλικό. - Συνοδεία τραγουδιών με απλό ρυθμό και χτυπήματα με παλαμάκια ή άλλα κρουστά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει πρώτα ο ίδιος στοιχειώδη μελωδικά μοτίβα με τους βασικούς φθόγγους και οι μαθητές επαναλαμβάνουν. - Ο εκπαιδευτικός ακούει τη μελωδία που έφτιαξαν οι μαθητές, συνεργάζεται δημιουργικά μαζί τους και τους ενθαρρύνει. - Ακρόαση ζωντανής μουσικής και ηχογραφημένης. - Ακρόαση μουσικής που διεγείρει τη φαντασία των μαθητών, που εκφράζει την εσωτερικής τους διάθεση και έχει σχέση με τα ενδιαφέροντά τους. - Δραματοποίηση ιστοριών και μικρών ποιημάτων ως επακόλουθο μιας καλής ακρόασης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Φωνή, σώμα - Μελωδικά όργανα - Κρουστά όργανα π.χ. τύμπανα, ντέφι, ξυλάκια, τριγωνάκι, καστανιέτες κ.λπ. - Σύνδεση με το Διαδίκτυο, επίσκεψη στις προτεινόμενες ιστοσελίδες.

Προτεινόμενες ιστοσελίδες:

- www.aesop.iep.edu.gr (Ψηφιακά Διδακτικά Σενάρια του ΙΕΠ)
- www.photodentro.edu.gr
- www.e-yliko.gr (Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη του ΥΠΕΘ)
- www.e-selides.gr
- www.schools.ac.cy

www.iema.gr/data/EducationalProjects/Melina/Hxos_tis_mousikis.htm (Ο ήχος της Μουσικής – Πρόγραμμα Μελίνα)
www.e-epimorfosi.ac.cy

Οι παραπάνω ενεργητικές και βιωματικές μουσικές δραστηριότητες στόχο έχουν τη σφαιρική αντιμετώπιση της μουσικής τέχνης, την κατανόηση της συνύπαρξης του σώματος με τον νου μέσα στην τέχνη αυτή, την ανάδειξη της αμφίδρομης σχέσης που αποκαλύπτεται με τη μουσική: προσωπικότητα - πολιτισμός. Η Μουσική επιδρά στη σχέση ανάμεσα στην εκπαιδευτική συμπεριφορά των ενηλίκων και των αντιδράσεων των νέων. Επομένως ο ρόλος του εκπαιδευτικού – γνώστη της τέχνης της μουσικής – ως εμπνευστής και εμπνευστής της ομάδας είναι καταλυτικός. Χρησιμοποιώντας την εμπειρία του, τη φωνή, και, ακόμη, τα μουσικά όργανα, αποτελεί σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και του ψυχισμού των παιδιών και των νέων.